

# DE REFORMATIE

## WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

**Medewerkers:** Dr H. A. v. Andel, Solo; Dr R. E. v. Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogen, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Middelrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. v. Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Kantens; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jaspers, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkemaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkemaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringnald, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswert; Dr J. Smille, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wolvega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:  
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:  
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Gec.  
Tel. No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.  
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.  
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

**INHOUD:** Pascha inversum. Het wezen der meerdere kerkelijke vergaderingen volgens Voetius, VI. — Even parkeren: Pinksteren naar het Verbond. — Uit de Schrift: Pinksterfeest — Oogstfeest. (Hand. 2:1a.) — Kerkelijk Leven: Christendom en wetenschap. Handboek ten dienste van de Gereformeerde Kerken in Ned.-Indië. „Het nieuwe kerkrecht.“ — „Litteratuur en Kunst: Eudaemonisme in de Trilogie van Gullbransen, I. — Geestelijke Adviezen: Wel willen maar niet kunnen. — Het boek van de week: Rondom de Kuiper-litteratuur, XIII. — Uit het pol. en soc. leven: Rationalisatie en Mechanisatie, V. — Uit de Historie: Dr A. Kuiper Sr. over de bevoegdheid der meerdere vergaderingen, I. — Brief uit Amerika: Protest tegen Brunner's Komst te Princeton. — Persschouw. — Correspondentie. — Kerknieuws.

## HOOFDARTIKEL

### Pascha inversum. (Pinksterfeest.)

Niet, als de Heiland geboren wordt, maar wel wanneer Hij Zijn ambtswerk onder Israël begonnen is en het volcindigt hier beneden, legt God zichtbaar verband tusschen Jezus Christus' dagen eenerzijds en de feestdagen van Israël anderzijds. De geboortedag van Christus is ons niet bekend; met eenig feest van Israël heeft God dien dag dan ook niet in verband gezet. Want het kindeke Jezus heeft nog geen ambtsdienst kunnen aanvaarden. Maar nauwelijks heeft de Heiland, volwassen geworden in den zin der wet, Zijn ambtswerk aanvaard, of Hij krijgt met Israël's feestdagen te doen. Hoe kan het ook anders? „Waar 't volk vergaderd is“, daar is het werk wachtende op den grooten Ambtsdrager, die „te beginnen“ heeft „bij Jeruzalem“, bij den bestaanden verbondskring. De nieuwe verbondsphase, die door Hem zal worden ingeluid, kan alleen maar op één voorwaarde nieuw zijn „overeenkomstig God“, d.w.z. reformatisch en niet revolutionair, vervullend en niet brekend: dat ze n.l. zich wettig aansluit bij de oude, doordat daaraan en daarin alle gerechtigheid volbracht worde. En dus behoort de Christus op de feestdagen Zijns volks acte van praesentie te geven; dat alleen beteekent voor den rechtvaardigverklarenden of verdoemenden God de praesentie van Zijn acte als de Zijne.

Zoo verschijnt dan de Christus ambtelijk op Israël's feesten. Het Paascheest krijgt met Hem te doen. Ook op het Looftuftenfeest compareert Hij. En juist op de sabbatten stelt Hij nadrukkelijk sabbathproblemen aan de orde, al zou Hij daarom rustverstoorder heeten... maar Hij weet, dat Hij vervullend, en dus rustaanbrenger is. En als Hij sterft — de uren is dan ook gekomen — dan is er weer 't verband met Israël's Pascha.

En nog is 't einde niet van Zijn bemoeienissen met en op de feesten van Israël. Nog eenmaal vertoont Hij, peremptoir, Zich op zoo'n feestdag: dat is op Pinksteren. Want Pinksteren is een feest der Joden, een feest van Israël. Maar op dien éenen pinksterdag, die de eerste was ná Christus' kruisiging, komt Christus het feest der „volheid“, voor wat het Israël-naar-het-vleesch betreft, incompetent verklaren, incompetent en „leeg“, onvruchtbaar en van zijn zin beroofd, vanwege de leegheid en onvruchtbaarheid dergenen, die van Israël's verwerdelijkt hiërarchische overheid hun toelatingsbiljet verlengd zagen, en dus vrijelijk er verschijnen mochten... voor wat die overheid betreft. En in en door dit alles toont de Heere God, dat juist zij, die op dit eerste „pinksterfeest-zonder-Nazarener“ in het hoekje der geboycotten, en der kandidaten voor complete excommunicatie, der voor den grooten ban gecensureerden zijn gezet, de ware Pinksterfeestgangers zijn geworden, degenen, in wie het feest zijn „zin“ nog steeds doet zien, en hem nieuw, vervuld, doet zien. Hij toont, dat Hij door Zijnen Geest bij hen

aanwezig zijn wil, en dat het daarom eerst nú met recht het eerste Pinksterfeest-met-Jezus-den-Nazarener worden gaat.

Dit is het conflict van Pinkster. Dezelfde Heiland, die in de dagen Zijner vernedering, juist op de sabbathen sabbathskwesties aan de orde stelde, en niet tot Zondag wachtte met Zijn sabbath-werk op Zaterdag, die stelt, nu Hij op den vrijheidsdag den sabbath heeft vervuld, en Zijn eigen Christelijken sabbath-van-den-Zondag heeft ontvangen als den dag van Zijne HEER-schap-pij, en zulks bij proclamatie van het Rijksdecreet van dien God, die rechtvaardigt en verdoemt, diezelfde Heiland stelt, zooals we zeiden, thans naar Zijn recht op het Pinksterfeest der Joden de groote pinksterkwestie aan de orde.

Want God heeft het oordeel reeds aan Hem gegeven. Hoer, Hij is het nu Zelf, die zegent en vervloekt, die rechtvaardigt en verdoemt.

In deze Zijne autoriteit verklaart Hij — 'tis een vonnis! — het Pinksterfeest der Joden ledig en onvruchtbaar. Ze roemen in hun spijs; het brood voor 't lichaam in den vollen oogst, en 't brood der ziel, in de onderwijzing, die naar Mozes' wet, of liever naar de interpretatie van die wet is. Maar God in Christus zegt: gij hebt de „macht“ niet, daarvan te eten, gij, die den tabernakel als nog dient; uw beweegoffers mag Ik niet, en uw feestgedruisch klinkt leelijk in Mijn ooren: de voetstappen van Uw Koning hoor Ik daarin niet; ze zijn niet meer bij u. Gij hebt uw Koning door de hand der moordenaren aan 't kruis geslagen en hebt gezegd: Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!

Nu komt dat bloed ook over u: ziet, uw Huis, dat mooie tempelhuis, het wordt u woest gelaten, woest en eenzaam, zóó eenzaam, als elk huis, dat niet meer het recht heeft op de nadering van de voetstappen van Zijn Koning. Pinksterfeest — dat wordt voor Israël-naar-het-vleesch nu tot een Pascha inversum, tot het omgekeerde, het in zijn tegendeel verkeerde Pascha. Want voor Gods Israël-naar-den-Geest, voor de kerk van 't Nieuw Verbond, is Pinkster nu aanvankelijk reeds geworden tot het Pascha consummatum — het vervulde, tot zijn doel gekomen Pascha. Tertium non datur: een gulden middenweg, o neen, die is hier niet.

Pascha inversum, waarom?  
En waaruit blijkt dat?

Hoer eerst het antwoord op de laatste vraag, opdat de feiten, de soevereine spraak Gods in de feiten, het eerste woord hebben. Hieruit blijkt, dat God de Heere, door den Christus in den Geest, de altaren der pinksterofferluren van vleeschelijk Israël omkeert: dat er een krachtig „wind“-geluid is, maar dan met „voorbijgang“ van Israël's door God verstooten hiërarchie, en dat er verdeelde „vuur“-tongen zijn, maar dan wederom met „voorbijgang“ van al degenen, die zich beroemen, dat zij op Sions berg de door Kajafas aangevoerde en aangevoerde wettige „getuigen“ van den God van Abraham zijn.

Een geluid als van een geweldigen gedreven wind; — dat is de „bath-kól“, <sup>1)</sup> het groote stemgeluid van Bóven, de officiële hemelstem, waarop

<sup>1)</sup> Bath-Kól, hemelstem, gedacht als de echo, die van een stem Gods in den hemel uitgaat en op aarde vernomen wordt, ten teken van profetische werking van den Geest, die als Geest der profetie onder Israël werkt, en met name optreedt als de stem der profetie in langen tijd niet meer vernomen werd (Strack-Billerbeck, Komm. N.T., I, 126); ze komt uit den hemel, uit het heiligdom, of van den Horeb; moet een boodschap overbrengen, is meestal kort en krachtig, kan garantiëteken van Gods gunst zijn, is een „oemen“, een goddelijk voortteeken, waarschuwingsteeken (a.w. 126/7, sq.). Gelijk het „bewogen worden van de wanden van een huis“ (vgl. Hand. 4) teken kan zijn van Gods aanwezigheid, ter bevestiging van prediking of verkondiging of gebed, zoo ook de hemelstem (127); ze kan vóór of tegen kiezen in een twist-geding (128), en de aanwezigheid van den H. Geest aanwijzen (129); geldt soms als „Ersatz“ voor de profetie (II, 128, 133).

### We zijn er nog lang niet! (I.)

De Calvinistische beweging begint pas.  
Er is nog geen steen boven den grond te zien. We zijn nog aan het uitgraven van de groeven der fundamenteen, en met het leggen van die fundamenteen wordt pas een eerste begin gemaakt.

Maar dat doet er niet toe.  
Als ons volk, en als de wetenschappelijke tegenstander maar merken gaat, dat we een beziek, een vast plan hebben, dat we een eigen stijl volgen, dat we ons door eigen motieven leiden laten, dat we een eigen methode hebben waar bracht in schuilt, en dat we dat alles aan vaste beginselen ontleenen, dan heeft niemand haast, dan komt er voor hoortachtige gejaagdheid halve bracht in stede, en staat de hof voor de toekomst schoon, dat we eenmaal nog in breeder kring ons volk en vaderland ten zegen zullen kunnen zijn.

Dr A. KUYPER.  
„De Hervormer“, No. 840, 29 Dec. 1895.

Israël soms wachtte als op een hemelsche Declaratie dat Jahwe wil wonen bij de zijnen, en aan hen zijn approbatie geven.

Verdeelde tongen als van vuur; — dat is de tot de enkele personen doótrekkende, en dus onbetwistbaar-duidelijke hemelsche onderscheiding, met zeer bepaald adres, met naam en toenaam, van de Gekenden-van-den-HEERE; de onderscheiding met 't bekende teken der Acte-van-Praesentie van Jahwe; die pleegt te komen naar zijn welbehagen in de „sjechinah“, het blinkend vuurteeken, waarin Hij Zelf Zijn aanwezigheid significant kond geeft.<sup>2)</sup> Welan, zoowel dat teken-voor-t-gehoor, als óók het teken-voor-t-gezicht, zoowel het stem- als 't vuur-sigitaal, ze gaan voorbij aan de lieden van Kajafas, voorbij aan de geleerde toga-dragers, die officiële college geven over de bath-kól en over de sjechinah, dat decoratie-apparaat van 't Hemelsch Hof, hetwelk de kinderen Abrahams pleegt te onderscheiden onder alle naties, en hun favorieten van de groven onder hen. En zie, beide tekenen komen zeer dis-creeit terecht bij de vischschers van den Nazarener. Ze hebben geen toga en ze geven ook geen college; ook staan ze op de zwarte lijst, gegadigden voor den grooten ban. Maar niettemin komt bij hen het dubbele teken, dat van boven is, terecht. De lieden, die van de bath-kól en van de sjechinah alles en alles wisten, hebben dat scherp en als aan den lijve gevoeld.

Het blijkt dus, dat het Pinksterteeken in duplo „voorbijgaat“ aan de overheid van Israël's vleeschelijke hiërarchie, die excommunicanten van den Nazarener en Zijn „secte“. En tevens treedt hier aan den dag, dat hierin hun 't scherpste goddelijke vonnis over hun feestdag van heden is beteekend: 'tis nu hun Pascha inversum op dezen dag van goddelijke „wind“- en „vuur“-significatie.

Immers, Pascha beteekent „v o o r b i j g a n g“, een niel-aankloppen bij uw deur, een niet-over-uw-drempel komen. Ga maar terug tot Mozes' gulden dagen en gij weet het: in den nacht, toen het

Heel deze gedachtencyclus blijft typisch-joodsch; maar het spreken tot de menschen in hun eigen „taal“ is geschenk der genade in de openbaring.

<sup>2)</sup> Op grond van Deut. 12:11; 14:23; 16:2, 6, 11; 26:2 werd de „sjechinah“ tot teken van 's Heeren wonen in zijn tempel, ja, als aanduiding zelf van die inwoning gebruikt (Strack-Billerbeck, II, 314). Ze is niet zozeer teken van Gods spreken (bath-kól) als wel van zijn wonen onder het volk (a.w. 314). De sjechina woonde eertijds onder Israël in de dagen van Salomo's tempel (I, 125/6), men brengt profeetlieden onder haar vleugelen (II, 314) en begroet haar „aan-gezicht“ (I.L.); ze is teken van de gave van den H. Geest (315). Ze kan rusten op een mensch (III, 627); een bath-kól kan haar aanwijzen als bewijs, dat Jahwe (de sjechinah) op een mensch rust, bij hem woont (I.L.); en ze is dan tevens teken, dat de Geest der profetie op hem rust, dat hij geïnspireerd is (I.L.); kan daardoor den éenen leerling, of groep van leerlingen onderscheiden van anderen (I.L.); haar „komen“ staat op één lijn met het „komen“ van „de hand des Heeren“ op iemand, en hangt samen met gehoorzaamheidsbetoon (III, 605). Meermalen is sprake van verschijnselen van vuur op het hoofd van studeerende of disputerende rabbinen (II, 603); in de woning van Abuba werd een deel der aanwezigen daarmee door de gunst des hemels onderscheiden van de andere in de kamer aanwezigen (I.L.). Zij is teken van den Geest, en lichtend, vurig, P. R. E. 17, 539/42, vgl. Witz, Oec. Foed. 1739, 472.